

Muutoksia tuottajavastuu- sääntelyssä

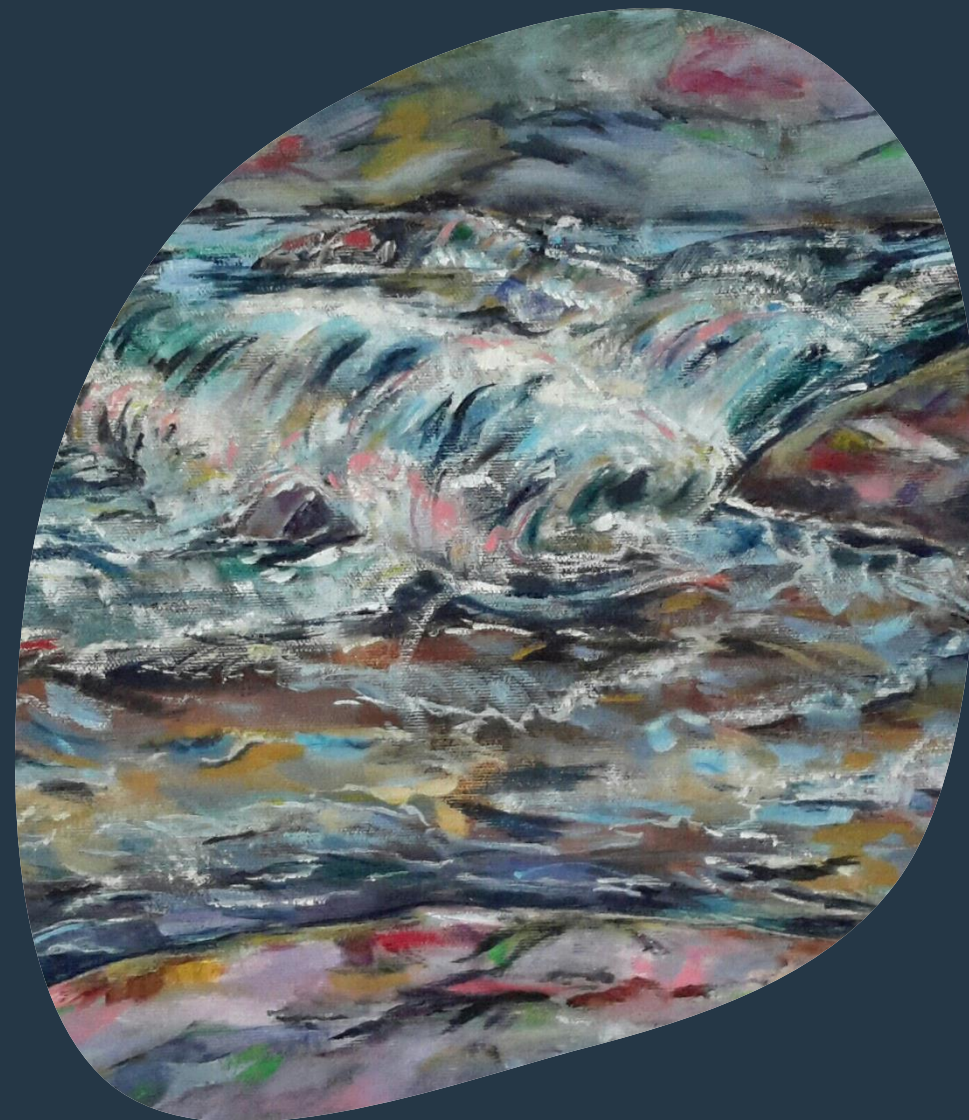
Tuottajavastuuiltapäivä
Tampere-talo 1.11.2023

Tarja-Riitta Blauberg YM

- **Esityksen sisältö:**

- Tuottajavastuun trendit
- EU:n uudet tuottajavastuun lainsäädäntöehdotukset
- Jätedirektiivin muutosehdotus (tekstiilien tuottajavastuu)
- Ehdotus yhdyskuntajätevesidirektiiviksi
- Ehdotus pakkausjäteasetukseksi

Muutoksia EU:n tuottajavastuulainsäädännössä

Voimassa:

- Akkuasetus (EU) 2023/1542
- Komission delegoitu direktiivi ELV direktiivin liitteen II muuttamisesta (EU) 2023/544

Uudet lainsäädäntöehdotukset:

- Jätedirektiivin muutosehdotus (COM (2023) 420 final)
  - Tekstiilien tuottajavastuu
- Ehdotus ajoneuvojen kiertotalousasetukseksi (COM/2023/451 final)
  - Romuajoneuvodirektiivin ja ajoneuvojen kierrätettävyyssdirektiivin uudistaminen
- SER-direktiivin muutos (COM(2023) 63 final); taustalla C-181/2020
- Ehdotus yhdyskuntajätevesidirektiiviksi (COM(2022) 541 final)
- Pakkausasetusehdotus (COM(2022) 677 final)

Tuottajavastuun yleiset muutostrendit

- Tuottajavastuu laajenee uusiin tuoteryhmiin
- Tuottajavastuu ei ole enää pelkkää jätehuoltovastuuta
- Tuotteen elinkaaren alkupäähän kohdistuva 'eco-design' sääntely lisääntyy:
  - Uudelleenkäyttövaatimukset, uudelleenkäyttö toimijoiden vahva rooli
  - kierrätetyn materiaalin käyttövaatimukset, kierrättävyysvaatimukset, merkintävaatimukset, tuotekiellot, rajoitukset
- ”saastuttaja maksaa” periaatteen soveltamista tuotteiden käytön ympäristövaikutuksiin (siivous/puhdistamisvastuu).
- Mukautettujen maksujen ja vaatimustenmukaisuuden todentamisen rooli korostuu
- Tämän seurauksena: vähemmän yleisiä ja kaikki tuoteryhmät kattavia periaatteita, enemmän tuoteryhmäkohtaista erityissääntelyä.
- Toisaalta: tuottajavastuun kollektiivisen toimeenpanon idea säilyy ja vahvistuu - tuottajayhteisöjen ja niiden toiminnan entistä tarkempi sääntely.

Tekstiilien tuottajavastuu

- Jätedirektiivin muutosehdotus 5.7.2023 elintarvike- ja tekstiilijätteen osalta
- Jäsenvaltioiden tulisi ottaa käyttöön kotitalouksien tekstiilituotteiden, vaatteiden, asusteiden ja jalkineiden laajennettu tuottajavastuujärjestelmä 30 kuukauden kuluessa direktiivin hyväksymisestä.
- Tuottajalla tarkoitettaisiin kotitalouksien tekstiili- ja jalkine tuotteiden valmistajaa, maahantuoja ja jakelijaa, mukaan lukien etäkauppa (pl. mikroyritykset).
- Laajennettu tuottajavastuu tulisi järjestää jättepuitedirektiivin mukaisesti. Ehdotus sisältää säännökset mm. tuottajien taloudellisesta vastuusta, tuottajarekisteristä, tuottajavastuuorganisaatioista sekä tekstiilijätteen käsittelystä.
- Tuottaja vastaisi keräys- ja jätehuoltokustannuksista, myös yhteiseen keräysjärjestelmään kuuluvien sosiaalisten yritysten keräyksen

Yhdyskuntajätevesidirektiivi

- Komission ehdotus 26.10.2022, neuvoston yleisnäkemys 16.10.2023
- Tuottajavastuu koskisi lääkeaineita ja kosmetiikkatuotteita (3 v. direktiivin voimaantulosta)
- Tuottajat vastaavat vaatimustensa (= mikroepäpuhtauksien poisto) kaikista kustannuksista (investointi-, käyttö-, tarkkailu-, tiedonkeruu- jne.)
- Tuottajien raportoitava vuosittain järjestölle markkinoille saattamansa tuotemäärät, tiedot tuotteiden haitta-aineista ja niiden päätymisestä jätevesiin sekä listan vapautetuista tuotteista.
  - Vapautus, jos aineita sisältävien tuotteiden määrä < 1 t/a tai tuotteista ei päädy haitta-aineita jäteveeteen.

Ehdotus pakkauksia ja pakkausjätettä koskevaksi asetukseksi (PPWR)

Annettu 30.11.2022 (COM(2022) 677 final)

Tavoite / ongelma	Ehdotus
<p><u>Pakkausjätteen määrän vähentäminen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ennusteen mukaan v. 2040 pakkausjätteen määrä kasvaisi yli 40 % nykyiseen verrattuna (tästä 40 % pahvia/kartonkia ja 25 % muovia)	<ul style="list-style-type: none"> • Pakkausjätteelle määrälliset vähentämistavoitteet:<ul style="list-style-type: none"> • 2040 syntyisi 15 % vähemmän kg/as kuin 2018 • Tarpeettoman ja ylipakkaamisen rajoittaminen (valepohjat, kaksoisseinät, tyhjä tila) • Uudelleenkäytön edistäminen:<ul style="list-style-type: none"> • Tietyille pakkauksille uudelleenkäyttötavoitteet (juomapakkaukset, take a way, kuljetuspakkaukset) • Tiettyjen kertakäyttöpakkausten rajoittaminen esim. ravintoloiden omissa tiloissa, hedelmien ja vihannesten (<1,5 kg) pakkaaminen valmiiksi kertakäyttöastioihin tietyin poikkeuksin
<p><u>Kierrätyksen edistäminen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - kierrätykselle haitallinen tuotesuunnittelu - kuluttajia hämmentävät merkinnät - pirstaleiset markkinat - alhaiset kierrätetyn muovin pitoisuudet	<ul style="list-style-type: none"> • Kaikkien pakkausten tulisi olla <u>kierrätettäviä</u> • Kunnianhimoiset <u>kierrätystavoitteet</u> • Lisätään korkealaatuista kierrätystä (panttijärjestelmä) • Tiettyjen pakkausten tulisi olla <u>kompostoituvia</u> • Yhtenäiset <u>merkinnät</u> pakkauksiin ja jäteastioihin • Kierrätetyn muovin käyttövelvoite

Pakkausjäteasetuksen käsittelyn tilanne

Parlamentti

- Parlamentin ENVI-komitea äänesti 24.10.2023, täysistunto 24.11.2023
- Ravintoloita koskeva kertakäyttöpakkauskielto hyväksyttiin täpärästi
- Ravintoloiden take-a-way myyntiä koskevat uudelleenkäyttötavoitteet ehdotetaan poistettavaksi, kuitenkin velvoite mahdollistaa asiakkaalle omien astioiden käyttö

Neuvosto

- Tavoitellaan neuvoston yhteistä kantaa 18.12.2023

Trilogineuvottelut

- Parlamentin, neuvoston ja komission trilogineuvottelut käynnistyisivät 2024

Tuottajavastuuhenkilöt YM:ssä

- Pakkaukset, ml. SUP- pakkaukset, juomapakkaukset (panttijärjestelmä) ja keräyspaperi
  - Tarja-Riitta Blauberg, Jussi Kauppila
- Romuajoneuvot, renkaat, SUP: kalastusvälineet, tupakkatuotteet, kosteuspyyhkeet, ilmapallot
  - Eini Lemmelä, Sirkku Jaakkola
- Akut ja paristot, SER
  - Jouni Nissinen, Johanna Routio
- Tekstiilit
  - Sirje Stén, Johanna Routio
- Lääkeaineet ja kosmetiikka
  - LYMO/ Ari Kangas

Kiitos paljon mielenkiinnosta!

tarja-riitta.blauberg@gov.fi

